

**Інформаційний звіт про проведені пошуково-ексгумаційні дослідження
санітарних поховань військовослужбовців Російської імператорської армії,
загиблих у роки Першої Світової війни в околицях смт. Новояворівське, смт.
Івано-Франкове, с. Вербляни (територія Яворівського навчального центру)
Яворівського району Львівської області (2016 рік).**

У відповідності до дозволу Міністерства культури України на проведення пошукових земляних робіт № 22-013- П/16 від 4 березня 2016 року (світлина 1), у період з 10.03.2016 по 31.12.2016 р., пошукова група «Товариства пошуку жертв війни «Пам'ять» дослідила місця боїв періоду Першої Світової війни в околицях смт. Новояворівське, смт. Івано-Франкове, с. Вербляни Яворівського району, Львівської області.

Метою дослідження місць боїв було віднайти місця санітарних поховань українців, росіян, вояків інших національностей, які загинули в цих місцевостях у вересні 1914 року. В результаті проведених робіт (опрацювання історичних джерел, візуальне обстеження території, перевірка місць з допомогою металодетектора, шурфування ймовірних місць захоронень), було віднайдено **сім** санітарних поховань загиблих військовиків (світлина 1).

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

01601, м. Київ, вул. Франка, 19
телефон 235-23-78, факс 235-32-57
E-mail: info@mincult.gov.ua

Д О З В І Л

на проведення археологічних розвідок, розкопок,
а також досліджень решток життєдіяльності людини,
що містяться під землею поверхнею, під водою

№ 22-013-П/16 від "04" березня 2016 року

Згідно із Законом України "Про охорону культурної спадщини", постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 316, цей ДОЗВІЛ видано:

Горбачу Любомиру – Голові громадської організації "Товариство пошуку жертв війни

"ПАМ'ЯТЬ"

(прізвище, ім'я, по-батькові, поштова адреса, місце проживання, місце роботи)

1) на проведення археологічних досліджень об'єкта (пам'ятки) культурної спадщини:

(найменування території, час і вид археологічного об'єкта, культурна або хронологічна належність) розташованого (ої) на території

(область, район, місто, район у місті, селище, село)

2) на проведення досліджень решток життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею, під водою:

На території Львівської області – виявлення небезпечних місць захоронень жертв

Першої та Другої світових воєн

(область, район, місто, район у місті, селище, село та об'єкт дослідження)

Характер і мета дослідження:

Вид робіт: Пошукові земляні роботи (видкоп, розкопки)

Використання металодетектора чи будь-якого іншого обладнання для виявлення археологічних об'єктів:

Металодетектор "Garret 2500" (№ 37124106) (назва обладнання та серійний номер)

Дослідження проводяться відповідно до програми, погодженої:

Відділом охорони культурної спадщини та культурних цінностей Львівської обласної

державної адміністрації

(назва організації, на території якої або охорону документів)

Предмети і колекції, здобуті під час проведення робіт, повинні бути передані на постійне зберігання до:

фондів відповідних державних музеїв та заповідників Львівської області

(назва установи)

Перший заступник Міністра

МП І.Д.Тіховий

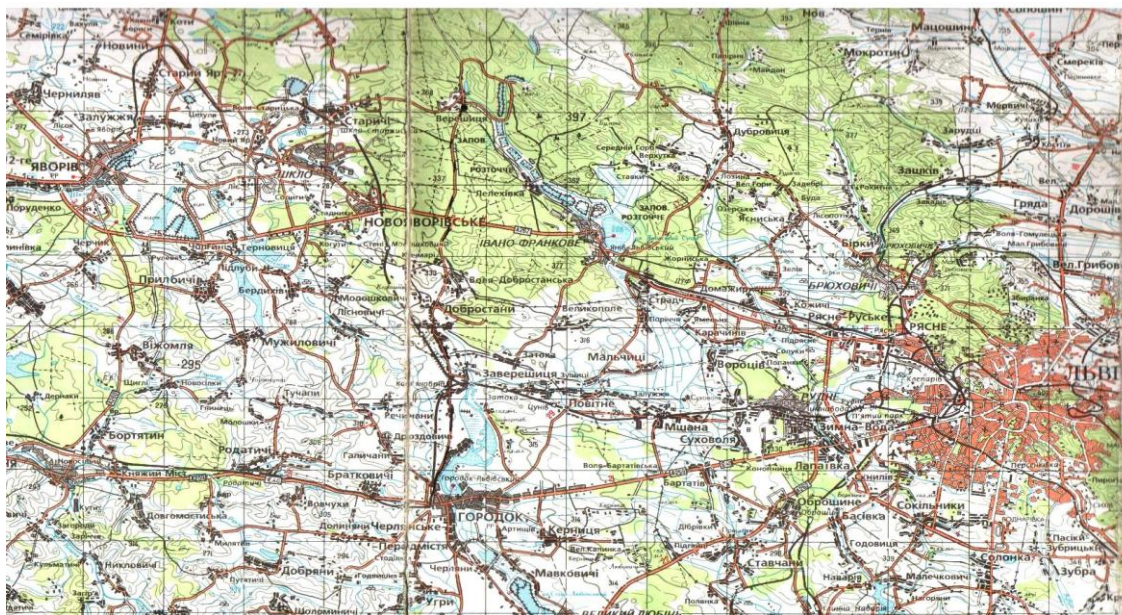
Відповідно до дозволу Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни і політичних репресій № 18 від 17.05.2017 р.(світлина 2), у період з 20.05.2017 по 31.12.2017 року, пошукова група Громадської організації «Товариство пошуку жертв війни «Пам'ять», спільно з ТЗОВ «Українська Пам'ять», ексгумувала (вилучила із захоронення) останки загиблих військовослужбовців.

ДОЗВІЛ на здійснення ексгумації та перепоховання останків осіб, полеглих внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій від 17.05.2017 № 18 (дата) (реєстраційний)	
Підстава (в тому числі: відомості нормативні акти та міжнародні договори, класифікація загиблих осіб та рішення Державної міжвідомчої комісії тощо)	Згідно з Порядком організації робіт з пошуку і впорядкування поховань жертв війни та політичних репресій, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2000 № 1867 "Про затвердження Комплексної програми пошуку і впорядкування поховань жертв війни та політичних репресій". Тимчасовим порядком здійснення на території України пошуку, ексгумації та перепоховання останків осіб, які загинули внаслідок воєн, депортацій та політичних репресій, і впорядкування місць їх поховання, затвердженим наказом Мінбуду України від 09.06.2006 № 193, зареєстрованим в Мін'юсті України 11.08.2006 за № 969/12843, відповідно до листа ТЗОВ «Українська пам'ять» від 01 травня 2017 року № 1.
надається дозвіл	
Товариство з обмеженою відповідальністю «Українська пам'ять» (керівник – Горбач Любомир Богданович) (повна назва підприємства, що є виконавцем робіт, прізвище, ім'я та по-батькові його керівника)	
на здійснення ексгумації (статус померлих осіб)	Останків загиблих військовослужбовців часів Першої Світової війни
у населених пунктах згідно відповідних Актів про встановлення місця поховання (назва населеного пункту, його ділянка)	Львівська область, Яворівський район смт. Івано-Франкове (акт від 14.12.2016), с. Вербляни (акт від 30.11.2016).
з метою їх перепоховання (назва населеного пункту)	на кладовище у м. Рава-Руська, Жовківського району Львівської області.
в термін	з 17.05.2017 р. по 31.12.2017 р.
Дозвіл погоджено з (назва органу місцевого самоврядування, який погодив цей дозвіл)	
Відповідальний секретар Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції, жертв війни та політичних репресій	
Дозвіл отримав: 22.04.2017 № 15 <i>Горбач Л.Б.</i> <i>Горбач Л.Б.</i> (дата отримання дозволу, прізвище, ім'я та по-батькові особи, яка отримала дозвіл)	

Світлина 2

Містечко Івано-Франкове (колись Янів), містечко Новояворівське (засноване у червні 1969 року, до цього часу тут був ліс), село Вербляни та їх околиці, як і більшість населених пунктів Яворівського району Львівської області у роки Першої Світової війни стали місцями запеклих сутичок між австро-угорськими та російськими військами. **Городоцька битва** - так військові історики назвали бої в басейні річки Верещиці впродовж 6-12 вересня 1914 р., під час яких австрійська армія зробила спробу перейти в контрнаступ та вибити противника зі Львова на

лінії фронту Черляни - Городок - Миколаїв - Янів - Рава-Руська - Белз. У боях брали участь 2-га, 3-тя і 4-та австрійські армії, потенціал яких становив 373 батальйони, 784 кулемети, 187 кавалерійських ескадронів і 209 батарей (1254 гармати); їм протистояли 3-тя і 8-ма російські армії - 352 батальйони, 752 кулемети, 183 кавалерійські ескадрони і 1400 гармат. Отже, сили були рівні. Основні бойові дії розгорнулися на відтинку Янів (тепер Івано-Франкове) - Рава-Руська. Апогеєм були події 11-12 вересня. Тоді як солдати 8-ї армії генерала А. Брусілова з великими втратами відбивали атаки ворога на Янів, на лівому фланзі фронту 4-та і 9-та російські армії перейшли в наступ. Тепер ситуація у центрі фронту - під Яновим - змінилася з точністю до навпаки: оточення почало загрожувати 3-й австрійській армії генерала С. Бороєвича, який зробив відчайдушну спробу переломити ситуацію 10 вересня. Від 21.00 до опівночі впродовж усього фронту 3-ї і 8-ї російських армій працювала австрійська артилерія, після чого розпочався нічний наступ. Атаки тривали також наступної доби. Проте вранці 12 вересня австрійські підрозділи відступили, виконавши наказ свого генштабу. Так завершилася Городоцька битва (світлина 3).

Світлина 3

Утрати австро-угорської армії були величезні. Згідно з російськими джерелами - 326 тис., з них - 100 тис. полонених. Себто склад трьох армій зменшився майже наполовину й становив 400 тис.! Очевидно, що найбільше постраждала 3-тя армія

генерала С. Бороєвича, яка наступала на Янів, - понад 100 тис. утрат. Становище російських армій було не менш проблематичне. Втрати також були величезні - 220 тис. убитими, пораненими й полоненими, а до того ж стрілецький запас було повністю вичерпано. Тому головнокомандувач, генерал Ніколай Владімірович Рузській відмовився від наміру інтенсивно переслідувати противника й наказав закріпитися на лінії фронту річка Сян - Чесанів - Немирів - Янів - Миколаїв.

Під час проведенних пошуково-ексгумаційних досліджень були виконані наступні роботи (див. описи):

Об'єкт 1 розташований неподалік автомобільної дороги Львів-Яворів, між смт. Івано-Франкове і м. Новояворівське, на пагорбі посеред лісу. Підчас візуального обстеження місць боїв періоду Першої та Другої Світових війн, пошуковою групою ГО «Пам'ять» було натраплено на встановлений невідомими особами невеличкий дерев'яний хрест (світлина 1).

Світлина 1

На місці ймовірного захоронення закладаємо розвідковий шурф і на глибині 0,5м від сучасної поверхні нашттовхуємось на целофанові пакети в яких знаходимо

частини людського скелета у вигляді тазових кісток, хребців хребтового стовпа, черепної коробки та особистих речей похованого (світлина 2, 3).

Світлина 2

Світлина 3

Розкопки захоронення здійснювалися по-штиховим (пластовим) методом з відкриттям площини всієї могили. Поховальна яма прямокутної форми і приблизних розмірів 0,8х1,8 м.. Захоронення санітарного типу. Після смерті тіло загиблого захоронили в приготованій погребній ямі. Скелет людини зазнав повного перекопування сучасними могильними мародерами і лише за

розташуванням нижніх кінцівок можна установити, що загиблий був покладений на спину головою на захід і можливо, що у витягнутому положенні. Завдяки перебуванню людського скелета у піщовому ґрунті, кістки скелету збереглися у доброму стані, що дало можливість визначити стать і приблизний вік загиблого - він належав чоловікові віком 20-30 років (світлина 4, 5).

Світлина 4

Світлина 5

Разом з кістками людського скелету у целофанових мішках виявлено предмети які вказують на приналежність похованого, до одного з підрозділів Російської імператорської армії. Зокрема, з військового однострою, спорядження та особистих речей знайдено: шкіряний пояс, латунна пряжка і латунні мундирні

гудзики з зображенням двохголового орла – гербової фігури Російської держави, срібний натільний хрестик, металеві кільця, шкіряне взуття (світлина 6, 7, 8, 9).

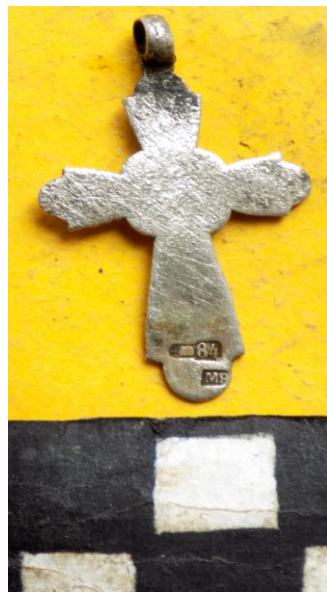
Світлина 6

Світлина 7

Світлина 8

Світлина 9

Військові ідентифікатори чи інші документи, які допомогли б встановити особу загиблого, відсутні. Таким чином, в результаті дослідження санітарного поховання (**об'єкт 1**) було ексгумовано останки **однієї** особи – вояка Російської імператорської армії. Після завершення досліджень місце поховання було рекультивоване і відновлене у первісному вигляді (світлина 10).

Світлина 10

Об'єкт 2, яма № 1 закладена на галявині у лісовому масиві на території сучасного Яворівського військового навчального центру, за 3000 м. на північ від села Вербляни. Дослідження місцевості відбувалося відповідно до опрацьованих архівних матеріалів та документальних описів подій, які відбулись тут у вересні 1914 року. За допомогою візуального обстеження та металодетектора здійснено дослідження лісової галявини з частково збереженою польовою фортифікаційною лінією оборони (шанці, бліндажі), також залишків вирв від артилерійських зарядів. З допомогою металодетектора знаходимо уламки від артилерійських зарядів, гільзи від набоїв до австрійської і російської зброї датовані 1912, 1913 роком виготовлення. Наявність таких предметів дає підставу вважати про можливість розташування у цій місцевості військових захоронень. В одному із закладених розвідкових шурфів натрапляємо на металевий предмет з ознаками малої піхотної саперної лопатки (світлина 1, 2).

Світлина 1

Світлина 2

Здійснюємо розкопування місця знахідки (саперної лопатки) і на глибині 0,4м., від сучасної поверхні, знаходимо фрагменти кісток людського скелета у вигляді черепної коробки (світлина 3).

Світлина 3

Розкопки захоронення здійснювалися по-штиховим (пластовим) методом з відкриттям площини всієї могили. При поглиблені та розширені розкопу з'ясовуємо, що в погребній ямі знаходяться останки однієї особи. Поруч залишки військового однострою, спорядження, особистих речей (світлина 4).

Світлина 4

Погребна яма прямокутної форми і приблизних розмірів 0,8х1,5м.. Захоронення санітарного типу. Після загибелі, вояка захоронили в приготованій поховальній ямі (світлина 5).

Світлина 5

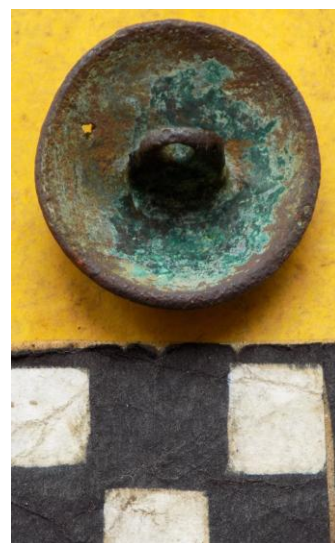
Тіло було покладено на спину у на пів витягнутому положенні, черепною коробкою на захід. Тазові кістки та кістки нижніх кінцівок зазнали перекопування (досить давно), решту людського скелета залишилась непорушною від часу захоронення. Дослідженням людського останка визначено, що він належав особі чоловічої статі, приблизного віку від 20 до 40 років.

_____pic

Світлина 7

Світлина 8

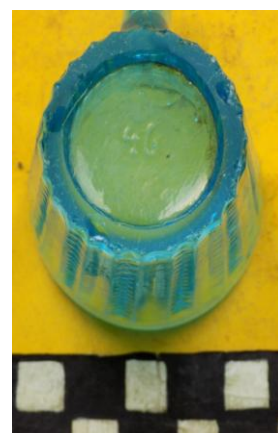
Світлина 9

Світлина 10

Світлина 11

Світлина 12

Світлина 13

Світлина 14

Світлина 15

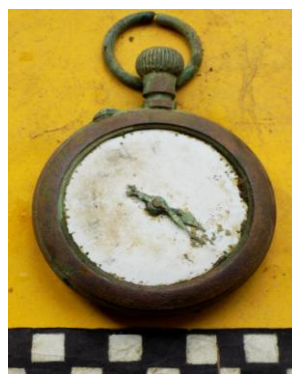
Світлина 16

Світлина 17

Світлина 18

Світлина 19

Світлина 20

Світлина 21

Світлина 22

Світлина 23

Світлина 24

Світлина 25

Військовий ідентифікатор чи інші документи, які допомогли б встановити особу загиблого, відсутні. Таким чином, в результаті дослідження санітарного поховання (яма № 1) було ексгумовано останки **однієї** особи – вояка Російської імператорської армії. Після завершення досліджень місце поховання було рекультивоване і відновлене у первісному вигляді (світлина 26).

Світлина 26

Яма № 2, закладена на віддалі 20 м. на північ від ями **№ 1** у місці великого скупчення відстріляних гільз до гвинтівки с-ми «Мосін-Наган» російського в-тва. Очистивши місце від нашарування використаних гільз, з допомогою металодетектора на глибині 0,3м. від сучасної поверхні знаходимо набої до цієї ж гвинтівки (світлина 1).

Світлина 1

При поглиблені та розширені розкопу натрапляємо на фрагменти людського скелета у вигляді тазових кісток (світлина 2, 3).

Світлина 2

Світлина 3

Розкопки захоронення здійснювалися по-штиховим (пластовим) методом з відкриттям площини всієї могили. При поглиблені та розширені розкопу з'ясовуємо, що в погребній ямі знаходяться останки **двох** осіб. Поруч з ними, залишки військових одностроїв, спорядження, особистих речей. Погребна яма прямокутної форми і приблизних розмірів 1,2х1,8 м.. Захоронення санітарного типу. Після загибелі вояків захоронили в неглибокій, приготованій для цього погребовій ямі.

Останок № 1 було покладено на лівий бік у на пів витягнутому положенні, ноги зігнуті в колінах, черепною коробкою на схід. Кістки скелета збереглися у доброго стані, що дозволило дослідити людський останок і визначити, що він належав особі чоловічої статі, приблизного віку від 20 до 30 років. Знайдені поруч з скелетом людини предмети вказують на приналежність похованого до одного з військових підрозділів (світлина 4, 5, 6, 7).

Світлина 4

Світлина 5

Світлина 6

Світлина 7

Зокрема, з військового однострою, спорядження та особистих речей знайдено: десять латунних гудзиків з верхнього одягу та латунна поясна пряжка (піхотні полки) із зображенням двохголового орла – гербової фігури Російської держави; шкіряний мундирний пояс; кишеньковий розкладний ніжик; латунна столова ложка; металеві пряжки для спорядження і продуктової сумки (світлини 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14).

Світлина 8

Світлина 9

Світлина 10

Світлина 11

Світлина 12

Світлина 13

Світлина 14

Останок № 2 розташований правіше від останка № 1 і був покладений на правий бік у на пів витягнутому положенні, ноги зігнуті в колінах, черепною коробкою на схід. Кістки скелета збереглися у доброму стані, що дозволило дослідити людський останок і визначити, що він належав особі чоловічої статі, приблизного віку від 20 до 30 років (світлина 1).

Світлина 1

Знайдені поруч з скелетом людини предмети вказують на приналежність похованого до одного з військових підрозділів (світлина 2).

Світлина 2

Зокрема, з військового однострою, спорядження та особистих речей знайдено: сім латунних гудзиків з верхнього одягу із зображенням двохголового орла – гербової фігури Російської держави; металева столова ложка; кишеньковий розкладний ніжик; шкіряний гудзик; металеві пряжки до спорядження і продуктової сумки; набір для чищення зброї; індивідуальна ємкість для води; срібний натільний хрестик (світлини 3-15).

Світлина 3

Світлина 4

Світлина 5

Світлина 6

Світлина 7

Світлина 8

Світлина 9

Світлина 10

Світлина 11

Світлина 12

Світлина 13

Світлина 14

Світлина 15

Військові ідентифікатори чи інші документи, які допомогли б встановити особу загиблого, відсутні. Таким чином, в результаті дослідження санітарного поховання (**яма № 2**) було ексгумовано останки **двох** осіб – вояків Російської імператорської армії. Після завершення досліджень місце поховання було рекультивоване і відновлене у первісному вигляді (світлина 16).

Світлина 16

Яма № 3 розташована південніше, на віддалі 10 м. від ями № 2. Ознакою ймовірного місця захоронення є свіжий земляний насип розміром 2х2м., відстріляні набої до гвинтівки російського виробництва системи «Мосін-Наган», шматки військового однострою (шинель), невеличкі уламки кісток людського скелета. На місці ймовірного захоронення закладаємо розвідковий шурф і на глибині 0,3м від сучасної поверхні наштовхуємось на три поліетиленових мішки в яких знаходимо частини людських скелетів у вигляді тазових кісток, хребців хребтового стовпа, черепних коробок, тазових кісток, залишків військового спорядження, особистих речей, одностроїв (світлина 1).

Світлина 1

Зокрема, з військового однострою, спорядження та особистих речей знайдено: шістнадцять латунних гудзиків з верхнього одягу та латунна поясна пряжка (піхотні полки) із зображенням двохголового орла – гербової фігури Російської держави; шкіряний мундирний пояс; срібна монета номіналом 15 копійок; цинкові, шкіряні, дерев'яні, кістяні, скляні гудзики до спорядження, однострою та спідньої білизни; офіцерська кокарда на головний убір 1845 року взірця; срібний натільний хрестик; металеві пряжки для спорядження; залишки однострою; пряжки для підтяжок штанів (закордонного виробництва); олівець; дві алюмінієві ємкості для води (світлин 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14).

Світлина 2

Світлина 3

Світлина 4

Світлина 5

Світлина 6

Світлина 7

Світлина 8

Світлина 9

Світлина 10

Світлина 11

Світлина 12

Світлина 13

Світлина 14

Світлина 15

Світлина 16

Світлина 17

Світлина 18

Світлина 19

Світлина 20

Світлина 21

Світлина 22

Військові ідентифікатори чи інші документи, які допомогли б встановити особи загиблих, відсутні. Таким чином, в результаті дослідження зруйнованого могильними мародерами військового поховання (**яма № 4**) було встановлено, що у цій могилі були захороненні тіла **чотирьох** осіб – вояків Російської імператорської армії. Після завершення досліджень місце поховання було рекультивоване і відновлене у первісному вигляді.

Яма № 4 розташована західніше, на віддалі 15 м. від ями № 3(світлина 1).

Світлина 1

Військове захоронення вдалось віднайти при допомозі металодитектора. Здійснюємо розкопування місця надходження сигналу і на глибині 0,5м. від сучасної поверхні натрапляємо на столову та чайну ложки (світлина 2).

Світлина 2

Поглиблюємо і розширюємо місце розкопу і нашттовхуємося на фрагменти кісток людського скелета у вигляді черепних коробок, верхніх та нижніх кінцівок, різних предметів військового та особистого вжитку (світлина 3, 4).

Світлина 3

Світлина 4

Розкопки захоронення здійснюємо по-штиховим (пластовим) методом з відкриттям площини всієї могили. При розширенні розкопу з'ясовуємо, що в похоронній ямі знаходяться останки не менше **двох** осіб. Поховальна яма прямокутної форми і приблизних розмірів 1,8х1,1 м.. Захоронення санітарного типу. Після бою загиблих поховали у погребній ямі (найімовірніше, що це одиночна стрілецька позиція, бо днище ями встелене великою кількістю відстріляних набоїв до гвинтівки російського в-тва с-ми «Мосін-Наган»(світлин5).

Світлина 5

Останок № 1 покладений на лівий бік, у на пів витягнутому положенні, ноги зігнуті в колінах, черепною коробкою на схід. Кістки скелета збереглися у добромu стані, що дає змогу дослідити і визначити, що людський останок належить особі чоловічої статі, приблизного віку від 20 до 30 років (світлина 6).

Світлина 6

Знайдені поруч з скелетом людини предмети вказують на приналежність захороненого до одного з військових підрозділів (світлина 7).

Світлина 7

Зокрема, з військового однострою, спорядження та особистих речей знайдено: п'ять латунних гудзиків з верхнього одягу із зображенням двохголового орла – гербової фігури Російської держави; цивільний гудзик; металеві пряжки і кільця для поясів і спорядження; ложка; засіб для чищення зброї; золота монета номіналом 5 рублів 1901 року виготовлення; срібний натільний хрестик (світлина 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14).

Світлина 8

Світлина 9

Світлина 10

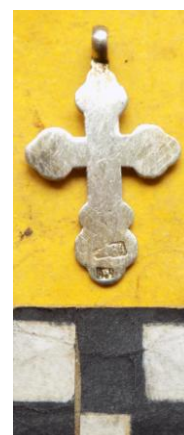
Світлина 11

Світлина 12

Світлина 13

Світлина 14

Останок № 2 у витягнутому положенні, покладений поверх останка № 1, частково перекриваючи лівий його бік. Кістки скелета збереглися у добромому стані, що дає змогу дослідити і визначити, що людський останок належить особі чоловічої статі, приблизного віку від 20 до 30 років (світлина 1).

Світлина 1

Знайдені поруч з скелетом людини предмети вказують на приналежність захороненого до одного з військових підрозділів (світлина 2).

Світлина 2

Зокрема, з військового однострою, спорядження та особистих речей знайдено: п'ять латунних гудзиків з верхнього одягу із зображенням двохголового орла — гербової фігури Російської держави; шкіряний погонний гудзик; оцинковані гудзики до штанів і військового спорядження; металеві пряжки і кільця для поясів

і спорядження; ложка; срібні та мідні монети номіналом 20, 5, 1 копійка 1880, 1913 років виготовлення; ложка; дві пари латунних цифр 3 і 9 (нумерація полків на погонах); срібний натільний хрестик (світл. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14).

Світлина 3

Світлина 4

Світлина 5

Світлина 6

Світлина 7

Світлина 8

Світлина 9

Військові ідентифікатори чи інші документи, які б допомогли встановити особи загиблих відсутні. Таким чином, в результаті дослідження санітарного поховання

(яма № 4) було ексгумовано останки **двох** осіб – вояків Російської імперської армії. Після завершення досліджень місце поховання було рекультивоване і відновлене у первісному вигляді (світлина 10).

Світлина 10

Яма № 5 розташована західніше, на віддалі 3,5 м. від ями № 4(світлина 1).

Світлина 1

Військове захоронення віднайдено за встановленим поруч з ямою № 4 металевим хрестом та табличкою, на якій розміщено інформацію про похованого тут вояка. Здійснюємо розкопування ймовірного місця захоронення і на глибині 0,2м., від сучасної поверхні натрапляємо на целофанові пакети з фрагментами людського скелета (світлина 2).

Світлина 2

Поглиблюємо і розширюємо місце розкопу і нашттовхуємося на поламані, порубані фрагменти кісток людського скелета у вигляді черепних коробок, верхніх та нижніх кінцівок, впереміш з фрагментами предметів військового призначення. Стає зрозумілим, що захоронення уже знищене і пограбоване сучасними могильними мародерами. Залишені предмети свідчать про приналежність захоронених до одного з підрозділів Російської імператорської армії.

Таким чином, в результаті дослідження санітарного поховання (**яма № 5**) було зібрано останки **трьох** осіб – вояків Російської імператорської армії. Після завершення досліджень місце поховання було рекультивоване і відновлене у первісному вигляді (світлина 3).

Військове захоронення знаходимо за встановленим неподалік від ями №5 металевим хрестом з інформаційною табличкою, на якій розміщено інформацію про похованого тут вояка. Здійснюємо розкопування ймовірного місця захоронення і на глибині 0,3м., від сучасної поверхні натрапляємо на дерев'яний відмінно збережений ящик, пофарбований в темно зелений колір з ознаками військового майна сучасних Збройних Сил України. В ящику натрапляємо на фрагменти людських кісток, що є ознакою поховання. Беручи до уваги напис на таблиці і наявність в цьому місці захоронень військовослужбовців Російської імператорської армії можна стверджувати, що зовсім недавно невідомими особами було викопано останки військовослужбовця російського війська, складено його у ящик, захоронено і встановлено хрест з інформацією про похованого тут вояка.

Таким чином, в результаті дослідження санітарного поховання (**яма № 6**) з місця захоронення було вилучено останки **однієї** особи – вояка Російської імператорської армії. Після завершення досліджень місце поховання було рекультивоване і відновлене у первісному вигляді.

Наступним кроком з дослідження лісової галявини на якій з допомогою металодетектора і візуального обстеження було виявлено шість військових поховань стало закладення ще 15 додаткових розвідкових шурфів (світлина 2, 3, 4, 5, 6).

Світлина 2

Світлина 3

Світлина 4

Світлина 5

В результаті проведеного шурфування, інших військових захоронень не знайдено. Після завершення досліджень ділянка рекультивована і відновлена у первісному вигляді (світлина 6).

Світлина 6

Знайдені під час пошукових-земляних робіт військово-історичні матеріали передано для експонування у військово-історичний музей військової частини А 4150, який розташований на території Яворівського навчального центру.

Пошукова група ГО «Товариство пошуку жертв війни «Пам'ять».

Музей військової частини А 4150

Таким чином, з **двох** досліджуваних об'єктів (**сім** поховальних ям) вилучено останки **чотирнадцяти** осіб. Усі поховані були військовослужбовцями Російської імперської армії, і загинули у цій місцевості у вересні 1914 року під час Першої Світової війни.

29 вересня 2017 року на військовому цвинтарі часів Першої Світової війни у смт.Івано-Франкове, відбулось перепоховання віднайдених Товариством «Пам'ять» (за сприяння жителів міста Івано-Франкове) та КП ЛОР «Доля» останків вояків австро-угорського і російського війська. Поминальний захід відбувся за участі почесного консула Австрійської республіки у Львові Маркіяна Мальського, делегації з Угорщини та Австрії, куратора Австрійського Чорного хреста доктора Франца Бількфелльнера, голови Яворівських РДА Ореста Хляна, голови Яворівської районної ради Володимира Сичака, заступник начальника 184-го навчального центру Національної академії сухопутних військ імені Петра Сагайдачного,

підполковника Володимира Безбородова, селищного голови Івано-Франкового Івана Семиряка, місцевих мешканців, членів ГО «Пам'ять» та працівників КП ЛОР «Доля» (світлина 9, 10, 11).

Світлина 9

Світлина 10

Світлина 11

Звіт склав керівник пошукової експедиції голова Громадської організації
«Товариство пошуку жертв війни «Пам'ять»

Любомир Горбач

2016 рік.